

แนวโน้มบรรจุภัณฑ์พลาสติก

วลัยพร สมรินทร์

นักวิชาการเผยแพร่หน่วยงานการพิเศษ
สำนักงานเลขานุการกรม

ในประเทศไทยภาครัฐได้ประกาศกฎเกณฑ์ และมาตรการต่างๆ เพื่อผลักดันการลดการใช้พลาสติกและนำบรรจุภัณฑ์พลาสติกหมุนเวียนมาใช้ใหม่มากขึ้น เพื่อบูรณาการจัดการขยะพลาสติกที่มีเป้าหมายให้ปริมาณขยะพลาสติกที่นำไปกำจัดจะต้องลดลง ผลผลิตภัณฑ์พลาสติกต่างๆ ให้มีการออกแบบและผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และรณรงค์ให้มีการนำพลาสติกกลับมาใช้หลังการบริโภคร้อยละ 60 ภายในปี พ.ศ. 2564 โดยเริ่มรณรงค์ตั้งแต่เมษายน พ.ศ. 2561 มีการร่วมมือภาครัฐกับบริษัทผลิตน้ำดื่มเล็กหุ้มฝาขวดน้ำดื่มด้วยพลาสติก (cap seal) เป้าหมายเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกให้ได้ปีละ 520 ตัน และในส่วนของกรมวิทยาศาสตร์บริการได้ประกาศนโยบายส่งเสริมการตลาดใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติก รณรงค์ให้บุคลากรของกรมวิทยาศาสตร์บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติกผู้ประกอบการร้านค้า และร้านสะดวกซื้อที่ตั้งอยู่ในกรมวิทยาศาสตร์บริการ งดให้บริการถุงพลาสติกหูหิ้วแก่ผู้ซื้อสินค้าทุกประเภท และงดใช้ซองส้อม และแก้วน้ำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียว ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561

จากการรณรงค์ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อลดใช้พลาสติก กระแสการลดการใช้พลาสติกแบบครั้งเดียวในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบพื้นฐานแบบบริโภคครั้งเดียว (single use) เช่น ถุงพลาสติกแบบหูหิ้ว (shopping bag) ขวดน้ำพลาสติกแบบพื้นฐาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าขณะที่แนวโน้มบรรจุภัณฑ์พลาสติกพื้นฐาน จะมีมูลค่าเพิ่มต่ำ ความต้องการแผ่นฟิล์มเพื่อนำไปผลิตพลาสติกแบบอ่อนตัว (flexible packaging) กลับมีมูลค่าเพิ่มขึ้น บรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดอ่อนตัว (flexible plastic packaging) ตัวอย่างเช่น ผลผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่ตอบโจทย์แนวโน้มของการใส่ใจต่อสุขภาพมากขึ้น เช่น Active Packaging ช่วยรักษาคุณภาพอาหาร และยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ จากการใช้กระบวนการต่างๆ โดยการดูดออกซิเจน การควบคุมความชื้น การดูดหรือปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์อันเนื่องมาจากแบคทีเรียหรือราบางประเภทที่ปล่อยออกมาระหว่างการเจริญเติบโต ซึ่งเป็นอีกหนึ่งโอกาสให้ผู้ประกอบการพัฒนาตลาดสำหรับแผ่นฟิล์มเพื่อใช้สำหรับพลาสติกแบบอ่อนตัว (flexible plastic packing) ที่ยังมีความต้องการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากการใช้นวัตกรรมพลาสติกแบบอ่อนตัวในต่างประเทศ มีการใช้พลาสติกชีวภาพเน้นนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยในยุโรปตะวันตก เป็นผู้บริโภคพลาสติกชีวภาพรายใหญ่ที่สุดของภูมิภาคซึ่งพลาสติกชีวภาพเป็นผลิตภัณฑ์นวัตกรรมอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยหลายๆ ประเทศได้มีนโยบายอย่างชัดเจนในการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพที่ชีววัตถุได้จากชีวมวลหรืออินทรีย์สารจากวัตถุดิบทางการเกษตรซึ่งย่อยสลายได้ เพื่อมาทดแทนการใช้พลาสติกทั่วไปที่ชีววัตถุจากปิโตรเคมีซึ่งย่อยสลายไม่ได้จึงส่งผลกระทบต่อ

พลาสติกชีวภาพมีโอกาสเติบโตได้มากในอนาคต โดยปัจจุบันความต้องการพลาสติกชีวภาพในตลาดโลกมีแนวโน้มเติบโตเฉลี่ยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี และ ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า ในปี 2563 ปริมาณความต้องการพลาสติกชีวภาพของโลกจะพุ่งสูงขึ้นสู่ระดับประมาณ 1.3 ล้านตัน โดยมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 216.5 เมื่อเทียบกับปี 2555 ซึ่งมีปริมาณความต้องการอยู่เพียง 0.4 ล้านตัน

ในส่วนของกรมวิทยาศาสตร์บริการเล็งเห็นความสำคัญขอแนวโน้มพลาสติกชีวภาพได้มีการประชุมหารือหรือสร้างความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านพลาสติกชีวภาพ ณ ราชอาณาจักรเบลเยียมและราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์เมื่อเดือนพฤษภาคม 2562 เพื่อสร้างความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านพลาสติกชีวภาพ กับองค์กรเชี่ยวชาญระดับโลกที่มีประสบการณ์สูงในด้านพลาสติกชีวภาพของราชอาณาจักรเบลเยียมและราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ รวม 4 หน่วยงาน คือ (1) Wageningen University & Research (2) Rodenburg Biopolymers (3) Public Waste Agency of Flanders (OVAM) และ (4) Organic Waste Systems (OWS) โดยมีประเด็นการหารือด้านการวิจัย พัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรม การพัฒนามาตรฐานวิธีทดสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการขยะ และความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี รวมถึงการเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการและโรงงานต้นแบบ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการในอนาคตในการวิจัยพัฒนา การสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมจากขยะพลาสติก (From plastic waste to performance materials) การพัฒนาห้องปฏิบัติการทดสอบและจัดทำมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกชีวภาพที่ยังไม่มีในประเทศไทย

แนวโน้มในอนาคตการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมจะมีส่วนช่วยสร้างความยั่งยืนให้อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติก สะท้อนให้ผู้ประกอบการไทยต้องปรับตัวนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการผลิตสินค้าบรรจุภัณฑ์ การสร้างนวัตกรรมให้กับบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีความโดดเด่นแตกต่าง คำนึงถึงประโยชน์การใช้งานและตอบโจทย์ผู้บริโภค เพื่อสร้างโอกาสให้ธุรกิจสามารถเติบโต และอาจเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ได้อย่างยั่งยืน

ภาพตัวอย่างช้อนทานได้ ทำจากข้าวฟ่าง ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในอินเดีย เป็นผลิตภัณฑ์ออร์แกนิก และมีวิตามินแร่ธาตุ

เอกสารอ้างอิง

ภาพจาก <https://ecopack.co.za/5-edible-food-packaging-products-you-should-know-about/>
ข้อมูลจาก <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/32629.aspx>

